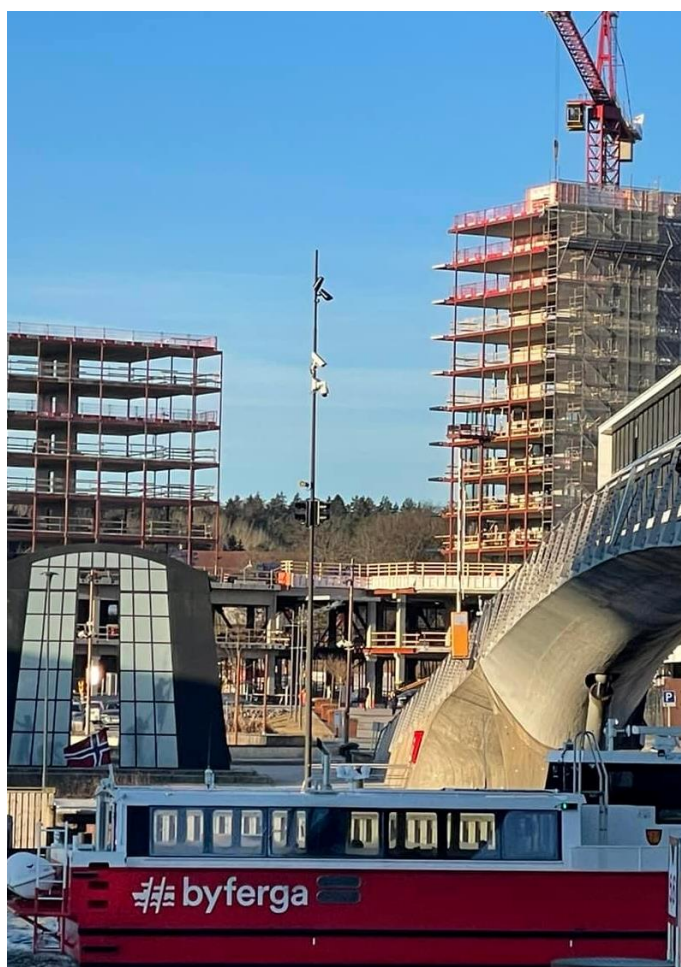

Fredrikstad Arbeiderparti og Fredrikstad Senterparti

Årsbudsjet 2024 Handlingsprogram 2024-2027 for Fredrikstad kommune

Arbeiderpartiet

Senterpartiet

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Innstilling.....	3
Om vår økonomiplan og budsjett.....	5
Driftsrammer 2024-2027	13
Kultur, miljø og byutvikling (KMB)	16
Teknisk drift (TD)	17
Utdanning og oppvekst (UO)	18
Helse og Velferd (HOV)	19
Kommunedirektørens sentrale staber.....	21
Fredrikstad kirkelige fellesråd	21
Investeringsbudsjettet	22
<i>Det foreslås følgende endringer i investeringsbudsjettet:</i>	<i>22</i>
• <i>Arena Fredrikstad som planlagt</i>	<i>22</i>
• <i>Begby skole legges inn.....</i>	<i>22</i>
• <i>Borge medisinske senter med oppstart andre halvår 2027</i>	<i>22</i>
• <i>Ridesenter.....</i>	<i>22</i>
Egenbetalinger og gebyrer.....	23
Verbalforslag og bestillinger.....	23
Vedlegg	23

Innstilling

1. Handlingsprogram 2024–2027 og årsbudsjett 2024 for Fredrikstad kommune vedtas, jf. vedlegg 1, tilhørende budsjettnotater og politisk innstilling.
2. Med hjemmel i kommuneloven § 14-3 og 14-4 vedtas Fredrikstad kommunes handlingsprogram for perioden 2024–2027 og årsbudsjett for 2024, i henhold til bevilgningsoversikt på side 13 og netto driftsrammer på side 14 i foreliggende politisk innstilling.
3. Bystyret fastsetter seksjonenes nettorammer for perioden 2024–2027, fordelt på etat/virksomhet, slik det framkommer av økonomiomtalen for de enkelte seksjoner – «Budsjett fordelt på etater og virksomheter» og foreliggende politisk innstilling. Ufordelte innsparingskrav legges til grunn for det videre arbeidet.
4. Formannskapet og hovedutvalgene følger opp handlingsprogram og budsjett, innenfor de rammene bystyret vedtar.
5. Investeringsbudsjettet for 2024 med finansiering vedtas, slik det framkommer i investeringsoversikten på side 22 og i vedlegg fra side 25 i foreliggende politisk innstilling.
6. Kommunale avgifter, egenbetaling og gebyrer fastsettes i samsvar med dokumentet «Egenbetalinger, gebyrer og betalingsbetingelser 2024», korrigert for endringer i parkeringsgebyrer i henhold til foreliggende politisk innstilling.
7. Det godkjennes låneopptak på 1 142,8 millioner kroner, for finansiering av investeringer i 2024. Rebudsjettering av investeringer med finansiering fra 2023 vedtas i egen sak.
8. Investeringsstilskudd til Fredrikstad kirkelige fellesråd overføres netto (fratrasket merverdikompensasjon).
9. Det godkjennes låneopptak i Husbanken til videre utlån med inntil 250,0 millioner kroner for 2024. Rebudsjettering fra 2023 vedtas i egen sak.
10. Kassekreditt i bank på 150 millioner kroner kan benyttes for å overholde økonomiske forpliktelser i løpet av året.
11. Det godkjennes en ramme for leasingavtaler for utskifting av biler og andre mindre behov på inntil 10,0 millioner kroner for 2024.
12. Det godkjennes en garantiramme på til sammen 20,0 millioner kroner til dekning av depositum og husleiegarantier ved NAV.
13. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjetterte kalkulatoriske renter og avdrag og budsjetterte finansposter, der avvik i framdriften av prosjektet fører til forsinket låneopptak.
14. For selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam og feier skal eventuelle underskudd framføres til neste års selvkostberegning og dekkes over kommende års gebyrer.
15. Låneporteføljen til Fredrikstad kommune, som framkommer i vedlegg 3, vedtas og legges til grunn for refinansieringer i 2024.
16. For eiendomsskatt gjelder:
 - 16.1. Det utskrives eiendomsskatt for 2024 i henhold til lov om eieendomsskatt av 6. juni 1975 § 3 a på alle faste eiendommer i hele kommunen.
 - 16.2. Ved utskriving av eiendomsskatt for 2024 gjøres det i henhold til eiendomsskatteloven § 8 A-3, med takster vedtatt 1. mars 2024 med virkning fra 1. januar 2024, jf. eiendomsskatteloven § 14.

- 16.3. Etter overgangsreglene i lov av 19.12.2017 utskrives eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. For 2024 utskrives skatten på 6/7 deler av differansen mellom eiendomsskattegrunnlagene for slikt utstyr for 2018 og 2019.
- 16.4. Med de unntak som er nevnt under, i vedtakets pkt. 16.5, skal skatteøre i Fredrikstad kommune være 6,4 ‰, jf. eiendomsskatteloven § 11.
- 16.5. Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 12 litra a skal skatteøre for bustaddelen i egedomar med sjølvstendig bustaddelar og fritidseigedomar være 3,2 ‰. I henhold til § 8 A-2 vil skattegrunnlaget for bustader og fritidsbustader bli sett til verdet multiplisert med 0,7.
- 16.6. Bolig- og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag etter lov om eiendomsskatt § 11, 2. ledd, på 1 million kroner per boenhet for skatteåret 2024.
- Som selvstendig boenhet som har krav på bunnfradrag anses:
1. Bolig som er godkjent av plan- og bygningsmyndighetene som selvstendig boenhet etter gjeldende regelverk på godkjenningstidspunktet.
 2. Fritidsboliger som er godkjent som selvstendig bruksenhet i matrikkelen, som har eget hyttenummer og egen adresse.
 3. Hver enkelt leilighet/boenhet i boligsammenslutninger som boligsameier, boligselskap, borettslag, eierseksjonssameier mv.
 4. Andre boenheter som:
 - a. er fysisk adskilt fra øvrig boareal i eksisterende bolig,
 - b. er godkjent til varig opphold,
 - c. har egen separat inngang og
 - d. har alle hovedfunksjoner (stue, kjøkken, soverom (soveplass), bad og wc) for en bolig.
- 16.7. Med hjemmel i eiendomsskatteloven § 7 fritas følgende eiendommer for eiendomsskatt:
- litra a, Eigedomar åt stiftingar og institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten.
 - litra b, Bygning som har historisk verdi, som er fredet gjennom fredningsvedtak, jf. lov om kulturminner.
- 16.8. Eiendommer som spesifisert i eiendomsskatteloven § 5 er fritatt for eiendomsskatt. Eiendommer som blir drevet som gårdsbruk og skogsbruk, jf. § 5h, skal svare eiendomsskatt for våningshuset og kårboligen med garasje og uthus og passende tomt. Eiendomsskatten svares etter samme satser som for andre boligeiendommer.
- 16.9. Ved utskriving av eiendomsskatt, taksering og klager over utskrevet eiendomsskatt, gjelder «Veiledende rammer og retningslinjer for taksering i Fredrikstad kommune i henhold til lov om eiendomsskatt», vedtatt av skattetakstutvalget og klageutvalget for eiendomsskatt 25.05.2020.
- 16.10 Eiendomsskatten for 2024 betales i fire (4) årlige terminer. Eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger betales med samme antall terminer som offentlige avgifter for øvrig.
- 16.11 Klager over utskriving av eiendomsskatt avgjøres av klageutvalget for eiendomsskatt, oppnevnt av bystyret, jf. lov om eiendomsskatt § 20.

17. Formannskapetets innstilling til budsjett 2024 og handlingsprogram 2024–2027 offentliggjøres i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven § 14-3 fjerde ledd.
18. Alle verbalforslag og bestillinger vil framgå av bystyrets protokoll.

Om vår økonomiplan og budsjett

Innledning

I dette dokumentet presenterer Arbeiderpartiet og Senterpartiet sitt forslag til budsjett for 2024 og handlingsprogram i perioden 2024–2027.

Forslaget fremmes av Arbeiderpartiet i formannskapet.

Vi har lagt kommunedirektøren sitt budsjettforslag av 25.10.23 og budsjettnotater til grunn for arbeidet. Våre politiske prioriteringer er synliggjort som endringer i tall fra kommunedirektørens dokumenter. Tallene synliggjøres i tabellene i dokumentet, samt vedlegg. Endringene beskrives under de ulike seksjonene. I tillegg er det føringer for endring og utvikling av fredrikstadsamfunnet i tråd med vår politikk.

Vårt samfunn

Vår visjon er et samfunn med like muligheter for alle – uavhengig av sosial bakgrunn, alder, kjønn, etnisk bakgrunn og seksuell legning. Et tolerant og mangfoldig samfunn som har en åpen port mot verden og som engasjerer seg i og utenfor eget lokalsamfunn. De lokale og praktiske sakene som kommunepolitikken dreier seg om, henger nøye sammen med de store spørsmålene som folk sliter med over hele verden.

Vi ønsker et samfunn der alle er med, det betyr at alle må bidra og det betyr at vi må vise solidaritet med de som trenger oss.

Våre hovedmål for Fredrikstad

Skape arbeidsplasser og et seriøst arbeidsliv

Arbeid til alle er vårt hovedmål.

Arbeid er det viktigste tiltaket mot fattigdom og gir mennesker mulighet til å leve selvstendige liv og bidra til samfunnet og fellesskapet vi alle er en del av.

Vi må ha et vel organisert og trygt arbeidsliv så arbeidstakere følger trygghet for jobb og helse og for at seriøse bedrifter ikke utkonkurreres av useriøse og kriminelle organisasjoner.

Det krever at vi har en aktiv tilnærming til næringslivet, partene i arbeidslivet, kommuner det er naturlig å samarbeide med og andre naturlige samarbeidspartnere for å nå dette målet.

Små forskjeller - store muligheter!

Alle skal ha like muligheter til å leve gode liv og få gode tjenester.

Vi vil jobbe for et samfunn bygget på tillit, trygghet og tilhørighet. Det er store forskjeller i levekår, både innad i byer og kommuner, men også mellom landsdeler.

Vi vil jobbe for at forskjellene i Fredrikstad reduseres. Arbeid og lik tilgang til velferd er de viktigste virkemidlene for å redusere forskjellene. Fattigdom kan føre til at barn blir ekskludert fra viktige sosiale arenaer.

Som følge av en usikker verden vil mange kommuner ta imot og bosette flyktninger. Dette vil påvirke det norske samfunnet på en lang rekke områder. Det viktigste vi kan gjøre for mennesker som flykter fra krig er å gi dem trygghet. Kommunen skal gi folk trygghet både ved å gi dem et trygt sted å bo, men også ved å gi dem mulighet til å komme i gang med livene sine så raskt som mulig og bli en del av et lokalsamfunn.

Det er det sterke fellesskapet som best kan forebygge og beskytte oss mot kriser. De viktigste beredskapsressursene finnes lokalt. Kommunen skal jobbe for å styrke beredskapen slik at lokalsamfunn er godt forberedt til å håndtere kriser.

Vi vil at Fredrikstad kommune skal benytte seg av løsninger for innbyggermedvirkning. Kommunen utvikles best ved å involvere innbyggere og ansatte.

God helse og livskvalitet for alle

God helse og livskvalitet er viktig i alle livets faser. En felles offentlig helsetjeneste, drevet av fellesskapet og finansiert over skatteseddelen, er det beste forsvaret mot økte forskjeller. Derfor sier vi ja til å verne om våre felles helse- og omsorgstjenester, og nei til kommersialisering og oppsplitting av ansvar.

Mange opplever stress, press og ensomhet i hverdagen og flere opplever psykiske plager. Vi vill forebygge sykdom, gi unge en god start på livet og eldre en trygg alderdom hjemme og på institusjon.

Kommunehelsetjenesten og fastlegeordningen er de helsetjenestene som de fleste møter i hverdagen. En fungerende allmennlegetjeneste og gode lokale helsetjenester er helt nødvendig for folks trygghet og velferdsstatens bærekraft.

Vi vil ha et samfunn der vi forebygger, behandler og sikrer ettervern for folk som sliter. Flere må få hjelp tidligere, uten å vente lenge.

Vi vil bidra til at flere velger helsesektoren som arbeidsplass ved å prioritere arbeidet for heltidskultur, tilby flere praksisplasser og øke antall lærlinger i kommune.

En god oppvekst varer hele livet

Vår ambisjon er at alle barn skal oppleve trygghet, mestring, inkludering og utvikling, uansett hvem de er, hvor de kommer fra eller hvordan familien deres er satt sammen.

Familie, venner, idrettslag og lokalt kulturliv og fritidstilbud skaper gode oppvekstsvilkår, og er viktige fellesskap for barn og unge i alle aldre.

En god oppvekst starter i familien. Barnehage og skole er barns viktigste fellesskapsarenaer.

Vi ønsker en god fellesskole der alle skal kunne utvikle sine evner på en best mulig måte uavhengig av foresattes ressurser. Kvalifiserte ansatte er den viktigste faktoren for elevenes læring, lek og trivsel. Det er viktig å rekruttere og beholde dyktige ansatte i skoler og barnehager.

Fellesskolen er limet i lokalsamfunnet. Den gir alle barn en felles referanseramme og virker sosialt utjavnende når vi klarer å løfte alle barn.

Den samlede oppvekstpolitikken med tidlig innsats rettet mot familier og barn vil være avgjørende for å oppnå vårt mål om like muligheter til alle. Barnehager, lekeplasser og skoler må være universelt utformet for at alle skal kunne delta.

Et tett og tverrfaglig samarbeid mellom kommunens tjenester rettet mot barn og unge, og gode overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående skole, gir det beste grunnlaget for å mestre livet. Barn må allerede fra barneskolen få mer balanse mellom praktisk og teoretisk læring hvor de gis innblikk i ulike yrkesmuligheter.

En levende by og gode lokalsamfunn

Trygge og inkluderende lokalsamfunn spiller en vital rolle i å skape stabile og kvalitetsrike bomiljøer for mennesker i alle livsfaser. For å oppnå dette er det essensielt å sette søkelys på attraktive og godt planlagte omgivelser, som både fremmer identitet og bidrar til bedre folkehelse og miljø.

Nærhet til natur og tilgang til varierte tilbud og møteplasser er avgjørende. Dette bidrar til å bygge sterke fellesskap og fremmer en følelse av tilhørighet blant innbyggerne. Vern av markagrensa er et viktig prinsipp for oss.

I tillegg til fysiske strukturer og fasiliteter, er det også viktig med sosiale og kulturelle knutepunkter. Skolen, som en sentral institusjon i lokalsamfunnet, kan spille en viktig rolle i denne sammenhengen. Utover sin primære funksjon i utdanning, kan skoler fungere som sosiale og kulturelle sentre utenom skoletiden, og dermed styrke samhold og engasjement i lokalsamfunnet.

For å realisere visjonen om trygge og inkluderende lokalsamfunn, kreves det en samarbeidsinnsats mellom kommunen, lokalsamfunn og innbyggere. Gjennom en slik felles innsats kan man skape miljøer hvor alle føler seg velkomne og hvor hver enkelt kan trives og vokse.

Et godt sted å bo og leve

Bolig er helt grunnleggende for livskvalitet. Derfor er boligpolitikk viktig for folk flest. Alle boliger må ha en standard som gir god livskvalitet og ingen bomiljøer må være dårlige å bo

i.

Alle deler av kommunen skal være gode, trygge og levende bomiljøer. Fredrikstad er en av landets mest attraktive byer å bosette seg i.

Vi satser sterkt på å bygge ut boliger. I perioden som kommer, vil Fredrikstad Arbeiderparti jobbe med kvaliteten og utforming av botilbudet. Boligprisene i byen begynner å bli høye. Det er fare for at vi utvikler typiske storbyproblemer, med store klasseskiller i hvordan vi bor.

Vi vil styrke den sosiale boligpolitikken for å motvirke dette. Fredrikstad er den lille verdensbyen, og byen stadig flere søker til for å leve godt. Vi kan gå foran i en byutvikling som kommer framtida i møte.

Klima og natur – rammen rundt all politikk

Klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring. Menneskelig aktivitet varmer opp jordkloden og vårt forbruk fortrenger planter, dyr og mennesker sine leveområder. Dette øker faren for dramatiske endringer av både klima og natur.

Natur og klima er rammen rundt all vår politikk. Vi vil ha en rettferdig klimapolitikk som kutter utslipp og skaper jobber.

Fredrikstad kommune skal være miljøvennlig, kutte klimagassutslipp, prioritere effektiv energibruk og bygge på en klimavennlig måte. Vi må både bremse klimaendringene, ha gode planer for klimatilpassing og verne om verdifull natur, matjord og arts mangfold.

Vi kan bygge smartere, planlegge bedre og ta klokere valg for å bevare den mest sårbare naturen. Kommunesektoren har en vesentlig rolle i omstillingen til lavutslippssamfunnet, Fredrikstad kommune skal til enhver tid ha mål om å kutte utslipp i tråd med Paris-avtalen

Hovedprioriteringer

Aktiv næringspolitikk

Skal vi være gode tilretteleggere for næringslivet må vi tilrettelegge for godt og tett samarbeid. Vi må tilrettelegge for møteplasser hvor vi sammen kan finne muligheter, få kjennskap og kunnskap og nå felles mål om flere og fremtidsrettede arbeidsplasser.

Vi vil derfor prioritere næringsforum, næringsfond, næringsarealer, vekst i Fredrikstad og en felles offensiv for å ivareta vår felles samfunnsinteresse om bedre infrastruktur. Infrastruktur som vei, bane, sykkel, gange og energi. Vi må legge til rette for næringsarealer, bidra til bruken av virkemiddelapparatet og være en god ambassadør for vårt lokale næringsliv

I dag er det alt for mange utenfor arbeidslivet, av ulike grunner. I Fredrikstad har vi sammen med frivilligheten og med inspirasjon fra andre steder i landet etablert en metode for inkludering i arbeidslivet: "Snuplassen". Denne metoden er rettet spesielt mot ungdom som har droppet ut av skolen. Vi mener at denne metoden også kan brukes mot andre målgrupper som f. eks innvandrerkvinner som vi vet er underrepresentert i arbeidslivet.

Fredrikstad har gjennom flere tiår jobbet med industriell symbiose, et område vi er ledende

på. Framtidas grønne omstilling handler om å gå fra lineær til sirkulær økonomi.

Vi må gå fra en lineærøkonomi med bruk-og-kast til en sirkulærøkonomi basert på tanken om at minst mulig ressurser skal gå til spille og måtte håndteres som avfall. Vi vil satse på industri og jobber i Fredrikstad knyttet til resirkulering av materialer og legge bedre til rette for at eksportindustri kan fremstille resirkulerbare og resirkulerte produkter. Det bidrar til å redusere presset på naturressurser.

Frivillighet

Frivilligheten i Fredrikstad gjør en uvurderlig innsats for barn unge og eldre. Det å ha en aktiv og meningsfull fritid er viktig for folkehelsen vår. Både for den fysiske og psykiske helsen. Vi mennesker trenger innhold i livet, fysisk aktivitet og sosiale møteplasser.

Vi vil i perioden øke tilskudd til frivillige, tilrettelegge for fasiliteter som oppfølging av kunstgressplan, ferdigstilling av Trossvikhallen, oppstart av Arena Fredrikstad, ny håndballarena i samarbeid med fylket og ridesenter.

Vi vil i perioden jobbe med hvordan vi som kommune i større grad kan legge til rette slik at frivillige kan benytte våre bygg for å skape mer aktivitet og sosiale møteplasser for fredrikstadsamfunnet.

Flere ansatte i skole og barnehage

Vi skal utover i perioden øke innsatsen i levekårsutsatte områder med flere ansatte. Vi skal i tillegg tilpasse kompetanse utfra skolens behov. Det kan være at noen skoler trenger flere lærere, andre har større behov som sosiallærere, helsesykepleiere eller annen relevant kompetanse.

I tillegg til satsing i skolen med spesielt fokus på områder med levekårsutfordringer, vil vi ha et kontinuerlig fokus på områdeløft. Dette ved å tilrettelegge for sosiale møteplasser på Holmen, Lisleby og Selbak.

Målet med dette er å få flere aktivt med i samfunnet og inn i arbeid. Derfor gir vi mer til frivillighet og bevarer og utvikler bygg som "Det Hvite huset" på Selbak, samfunnshuset på Lisleby og Rebellhuset. Våre tjenester som NAV, friskliv og mestrings, aktive Fredrikstad, skole, frivillighet og andre må ha en aktiv rolle i dette arbeidet.

Ny lokalt, tilpasset seriøsitetsmodell

Vi ønsker et trygt, seriøst og organisert arbeidsliv. Seriøse aktører skal ha riktige konkurransevilkår og arbeidstakere skal ha trygghet for helse og arbeid. Som offentlig innkjøper skal vi sikre et slikt arbeidsliv til det beste for bedrifter og ansatte.

Små forskjeller gir store muligheter

Vi skal øke tilskuddet til barn som lever i fattigdom. I dag har vi en liten pott som gir mulighet til barn som lever i fattigdom å få mulighet til å bruke Kongstenbadet og Fredrikstad kino. Denne ordningen må økes.

Fond for bekjempelse av fattigdom styrkes ved positiv regnskapsavslutning.

Tidlig innsats og forbyggende tjenester og økt satsing på frivillighet utjevner forskjeller og gir alle muligheter til deltakelse.

Fortsette det tette samarbeidet vi har med andre kommuner for å kunne løse felles samfunnsutfordringer og tjenester på en faglig og effektiv måte,

Sosial boligpolitikk

Boligmarkedet gir store utfordringer i Fredrikstad og i store deler av landet. Vi vil sikre en sosial boligpolitikk med boliger og nærmiljøer med god kvalitet. Vi skal jobbe mer aktivt med den sosiale boligpolitikken og sammen med næringsliv og andre myndigheter bidra til at flere unge og vanskeligstilte kommer inn på boligmarkedet, og gi flere mulighet til å eie egen bolig.

Vi som kommune må bruke de midlene vi har for å legge til rette slik at flere kan kjøpe og eie sin egen bolig. Vi er helt avhengig av overliggende myndigheter, Husbanken og næringslivet for å få dette til. Plan- og bygningsloven må brukes, modeller som leie til eie, lage incentiver slik at næringslivet i mye større grad tar det samfunnsansvaret med å bygge ut boliger for alle kjøpegrupper.

Boligplanen vil være et viktig og styrende dokument for å nå disse målene.

Investeringer

Ny Begby skole

I plan for skolebygg mot 2040, høringsutkast som ligger ute, heter det:

“Begby skole har et nedslitt skoleanlegg med dårlig intern logistikk og lav pedagogisk funksjonalitet. Skolen er tungdrevet med funksjoner spredt over mange bygg og dårlig intern kommunikasjon mellom byggene. Begby skole er i kategorien dårlig egnethet og dårlig tilpasningsevne. Bygget er uegnet og vanskelig å tilpasse. Dette er anlegg som blir foreslått revet og sanert, og bygd som nye anlegg”.

Vi har gått til valg på å bygge ny Begby skole og legger inn midler til dette, se investeringskapitlet. Vi ser liten grunn til å bruke mer tid på utredninger om muligheter for oppussing/rehabilitering når den faglige anbefalingen er så klar. Basert på den kunnskapen som foreligger er ny skole det eneste rette her.

Medisinsk senter

Vi skal i denne perioden følge opp plan for helsebygg med å planlegge nytt medisinsk senter på tomte i Borge. For å imøtekomme en voksende og aldrende befolkning, samt fasiliteter som kreves for mer medisinsk behandling og effektiv drift, er dette avgjørende for å møte framtidens eldreomsorg i Fredrikstad på en forsvarlig måte.

Dette vil også ha en inntjening ved at vi unngår fakturering for “overliggere” fra sykehuset for de pasientene vi ikke kan motta i vår kommune og dermed må være på sykehuset. Dette

har i dag en kostnad på flere millioner for Fredrikstad kommune, det er ingen grunn til å tro at dette vil synke i tinden som kommer oss i møte med befolkningsvekst og økning av antall eldre. Derfor er dette et nødvendig og kostnadsreduserende tiltak.

Arena Fredrikstad

Arena Fredrikstad er et byutviklingsprosjekt som vil øke attraktiviteten, øke muligheten for kulturaktiviteter også på vinterhalvåret og ivareta miljøet av hensyn til offentlig kommunikasjon/tilgjengelighet og ny videregående skole.

Vi har forpliktet oss gjennom avtale med eiendomsaktør og fylkeskommunen om kjøp og utvikling av tomt.

For klubben Stjernen Hockey er det avgjørende for å beholde lisensen i eliteserien, rekruttere og beholde barn og unge i aktivitet og den frivilligheten og engasjementet som skapes i byen som følge av dette.

Fredrikstad i dag

Arbeidsplassveksten i Fredrikstad den senere tiden har vært over all forventning, det har vært skapt flere arbeidsplasser enn befolkningsveksten.

Korona, krig og en urolig verden som fører til økte priser gir en urolig situasjon som vi tror vil bli gjeldende i tiden fremover. Det krever at vi som kommune strekker oss og tenker nytt, samt er tettere på Fredrikstadsamfunnet.

Vår største samfunnsutfordring i Fredrikstad er at vi har en høy andel fattigdom. Vi må jobbe på flere fronter for å inkludere innbyggere i arbeidslivet. Sammenliknet med landet har vi en fattigdom opp mot 20%.

Det er i hovedtrekk to årsaker til at mange i Fredrikstad står utenfor arbeidslivet: Vi er en post-industrikommune og en innvandrerbefolkning på rundt 20% som vi vet har en lavere arbeidsdeltakelse.

Dette er en utvikling det er mulig å snu, det krever at vi samarbeider med næringsliv, frivillighet og lokalsamfunn. Derfor satser vi på en aktiv næringspolitikk, frivillighet og levekårsutsatte områder er satsinger i dette budsjettet.

Vi er en by i vekst, det er mange som vil bo hos oss. Det er viktig og bra for vår kommune, det betyr at vi har tilgang til folk og kan bygge by. Selv om veksten går noe ned viser prognoser at vi fortsatt vil være en by med stor vekst. Dette gir oss muligheter.

Høgskolen har en viktig plass og rolle i fredrikstadsamfunnet. Den bidrar til innovative miljøer og kompetanse for framtidens arbeids- og næringsliv. Studentene er viktig del av byen og det er viktig for oss at de har gode møteplasser og trives.

Vi må fortsette og utvikle det samarbeidet vi har med høgskolen

Som alle andre kommuner vil vi oppleve en aldrende befolkning, som vil kreve omstilling og nytenking av kommunale tjenester.

Økonomi

Trygg økonomisk styring er en forutsetning til å gi gode stabile og forutsigbare tjenester.

Fellesskapets midler skal forvaltes på en god og fornuftig måte.

Vi sier et klart nei til all form for konkurranseutsetting av de grunnleggende velferdstjenestene som skole og eldreomsorg, og vi sier et klart ja til å bygge ut velferden gjennom å bedre skolen, omsorgen og kulturtilbudet fremfor skattekutt.

Hvis vi skal nå målene vi setter oss må vi ha orden i kommuneøkonomien. Gjennom 12 års styre med Arbeiderpartiet i spissen har vi levert overskudd på nær 900 millioner etter at vi tok over etter Høyre og FrP i 2011.

Vi kan ikke jobbe økonomisk bærekraftig og samtidig legge ned viktige forebyggende tjenester og stanse utviklingen. Klarer vi ikke dette, vil kommunen få mindre ressurser og større utfordringer på kort og ikke minst lang sikt. Vi er en by i vekst og møter voksesmerter i alle våre tjenester. Det krever at vi investerer for å møte framtida. En attraktiv og levende by gir penger tilbake til kommunekassa. Kommunedirektøren kutter flere tiltak vi ikke kan gjennomføre, fordi vi mener det rett og slett ikke er bærekraftig. Det dreier seg om folk, vi ønsker ikke å kutte i tjenester til dem som trenger det mest.

De siste 10 årene har overføringene fra staten over statsbudsjettet gitt utfordringer for både drift og investeringer. Fredrikstad kommune har fått en rekke oppgaver som ikke har blitt fullfinansiert, eksempler på dette er bemanningsnormer, reformer og store og små tiltak som krever oppfølging økonomisk og ressursmessig.

Inntektssystemet fører til at Fredrikstad kommune kommer dårlig ut sammenliknet med snittet, dette til tross for at vi er en av de kommunene/regionene i landet med den høyeste andelen fattige. Vi får årlig ca. 250 millioner kroner mindre enn snittet av kommunene, i en handlingsplanperiode blir det til 1 milliard kroner.

På tross av dette har vi klart å forholde oss til de midlene vi har, klart å bygge opp fond og skape handlingsrom ved plassering av overskudd til viktige tiltak for Fredrikstad.

Driftsrammer 2024-2027

Driftsrammer seksjoner/tjenesteområder (fordeling av linje – sum bevilgning drift, netto)

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 første ledd

(tall i tusen kroner)	Regnskap 2022	Oppr.bud. 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Rammetilskudd	2 474 937	2 664 329	2 886 366	2 906 366	2 906 366	2 906 366
Inntekts- og formueskatt	2 855 632	2 648 900	2 902 114	2 912 114	2 932 114	2 932 114
Økt konsesjonskraft		30 000				
Realvekst frie inntekter		0	0	76 308	128 426	180 961
Eiendomsskatt	327 385	340 000	338 000	341 000	343 000	345 000
Andre generelle driftsinntekter	12 576	10 800	9 700	9 000	8 000	8 000
Sum generelle driftsinntekter	5 670 531	5 694 029	6 136 180	6 244 788	6 317 906	6 372 441
Sum bevilgninger drift, netto	5 212 288	5 230 547	5 537 700	5 513 017	5 532 699	5 523 394
Avskrivninger	395 871					
Sum netto driftsutgifter	5 608 159	5 230 547	5 537 700	5 513 017	5 532 699	5 523 394
Brutto driftsresultat	62 372	463 482	598 480	731 771	785 207	849 047
Renteinntekter	30 110	37 564	44 600	43 325	41 575	42 750
Utbytter	12 425	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Overføring fra FREVAR	22 000	25 000	5 000	5 000	22 000	22 000
Avkastning salg prosjekt Isegran eiendom etc			0	0	20 000	20 000
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-51 327	43 450	64 100	63 660	63 088	62 374
Renteutgifter	141 275	281 040	367 378	418 936	440 587	476 711
Avdrag på lån	300 050	344 046	363 300	413 485	453 062	495 755
Netto finansutgifter	-428 116	-499 072	-591 978	-695 436	-721 986	-800 342
Motpost avskrivninger	395 871					
Netto driftsresultat	30 127	-35 589	6 502	36 335	63 221	48 705
Disp. eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	14 153					
Avsetninger til bundne driftsfond	38 008	451				
Bruk av bundne driftsfond	-64 151	-26 779				
Avsetninger til disposisjonsfond	42 116	55 000	20 000	36 335	63 221	48 705
Bruk av disp.fond	0	-64 261	-13 498			
Dekning av tidligere års merforbruk	0					
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	30 127	-35 589	6 502	36 335	63 221	48 705
Fremført til inndeckn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0
Spesifisering disponering av netto driftsresultat						
Til disposisjonsfond FEAS 99/00		5000	5 000	5 000	5 000	5 000
Til fond "økte energiutgifter" TD/Kirken		50000				
Til forskuttering spillemidler			5 000			
Til vedlikehold TD			10 000			
Avsetning mindreforbruk til inntektsregulerende fond DF1001				31 335	58 221	43 705
Bruk av inntektsregulerende fond DF1001		-64 261	-13 498	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-4 andre ledd

(tall i tusen kroner)	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Seksjoner/tjenesteområder						
Kommunedirektørens sentrale staber	228 718	231 006	243 388	242 849	239 615	242 744
Kultur, miljø og byutvikling	208 586	192 317	192 839	188 014	187 179	187 179
Teknisk drift	557 150	449 131	466 806	452 603	452 603	452 603
Utdanning og oppvekst	1 971 983	2 060 913	2 234 897	2 241 617	2 239 217	2 240 517
Helse og velferd	2 405 508	2 418 340	2 509 977	2 460 377	2 460 377	2 477 377
Kirken	48 309	46 654	51 746	51 746	51 746	51 746
Ytterligere effektivisering -adm.utgifter			-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Tall ships races (TSR)	2 402					
Søndre Østfold IPR (SØIPR)*	-65					
Felles ansvar regnskap (899001)	-210 304	-167 814	-158 953	-121 188	-95 038	-125 772
6 Sum bevilgninger drift, netto	5 212 288	5 230 547	5 537 700	5 513 017	5 532 699	5 523 394

* Tidligere Søndre Viken interkommunalt politisk råd (SVIPR)

Budsjettets inntektsside

Vi er noe mer optimistiske til kommunens inntekter i planperioden, og har fordelt dette under postene skatt og rammetilskudd. Vi legger inn en økning i rammene fra 2024, økende i perioden. Etter signaler fra regjering og storting om økt satsing på kommunene samt endringer i inntektssystemet på sikt, anses dette forsvarlig.

Vi legger inn en forventet økning i utbytte på 8 millioner kroner i 2024, økende til 10 millioner kroner fra 2025.

Med realisering av Arena Fredrikstad vil vi legge til rette for salg av prosjekter som f. eks Stjernehaugen. Isegran Eiendom er vårt verktøy for å utvikle vår eiendomsportefølje for å gi tilbake til fellesskapet. Innen utgangen av denne perioden selges en eller flere reguleringsplaner for å skape økonomisk handlingsrom. I tillegg vil det være viktig at Isegran Eiendom utvikler virksomheten til å gi stabile utbytter på sikt.

Et anslag her er 300 millioner kroner som forvaltes og gir en forventet avkastning på rundt 20 millioner fra 2026. Dette vil være nødvendig på grunn av nødvendig investeringsvolum utover i perioden.

Vi ønsker at eiendommer vi ikke bruker kan selges dersom det er hensiktsmessig. Vi ønsker samtidig eie egne bygg, eller bygg som er viktig for fredrikstadsamfunnet av historisk betydning, bruk av frivillighet e.l. Det er viktig med en kritisk gjennomgang og arealoptimalisering og fornuftig drift av vår bygningsmasse.

Eiendomsskatten økes ikke.

Inntekter/omprioriteringer i MNOK

	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	30	50	50	50
Skatt	20	30	50	50
Utbytte	8	10	10	10
Kirkelig fellesråd	1	1	1	1
Administrasjon/ konsulentbruk	3	3	3	3
Avkastning salg prosjekt Isegran Eiendom AS og evt andre bygg			20	20
Økte inntekter	62	94	134	134

Budsjettets utgiftsside

Tabellen nedenfor viser endringer i driftsrammene i forhold til kommunedirektørens forslag til handlingsprogram 2024-2027 og budsjett 2024:

<i>(i tusen kroner)</i>	HP 2024	HP 2025	HP 2026	HP 2027
Kommunedirektørens sentrale staber	0	0	0	0
Kultur, miljø og byutvikling	3 550	5 500	5 500	5 500
Teknisk drift	12 536	10 936	10 936	10 936
Utdanning og oppvekst	25 230	31 950	29 550	30 850
Helse og velferd	26 083	30 458	30 458	47 458
Kirken	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Effektivisering adm.utg.	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Sum endring	63 399	74 844	72 444	90 744

Vi legger opp til positive netto driftsresultat i perioden. Forventa overskudd i perioden vil avsettes på fond og vi vil her peke på næringsfond, lokalsamfunnsfond, fond for verdibevarende vedlikehold og fond mot barnefattigdom.

Kultur, miljø og byutvikling (KMB)

Et mangfoldig tilbud innen kultur og idrett gjør samfunnet vårt rikere. Det har vært viktig for oss å opprettholde tilskudd til frivilligheten innen kultur og idrett, lokalsamfunn og kulturnæringen. Frivilligheten spiller en særdeles viktig rolle i inkludering og fellesskap for barn og unge. Derfor reverserer vi ikke bare kuttforslagene, men vi legger også inn mer penger i den søkbare tilskuddspotten fra 2025.

Det forventes ikke økte driftskostnader når Arena Fredrikstad står klar i løpet av 2027. Vedlikehold av Stjernehallen er krevende, vi ser på inntekspotensial i ny arena som muligheter til økt utleie innenfor eventer og andre kulturaktiviteter.

Fredrikstad kino er selvfinansierende en av landets beste kinoer og en viktig kulturarena i byen vår. Kinoen er hjem for gode kulturtilbud som ulike festivaler, utstillinger og tilstelninger ved premierer – samtidig som den er inntektsbringende for kommunen.

Vi er nødt til å gjøre oppgraderinger for å opprettholde kinoen sin attraktivitet og konkurranseevne så virksomheten kan fortsette å levere gode publikumsopplevelser og inntekter til kommunekassa.

Økonomi

Driftsrammer endring KMU MNOK

	2024	2025	2026	2027
Tilskuddsordninger	2,55	4,5	4,5	4,5
FRID tilskudd sosialkontakt	1,0	1,0	1,0	1,0
SUM	3,55	5,5	5,5	5,5

Teknisk drift (TD)

Kommunedirektøren legger opp til at prisøkninger og endringer i satser for el-biler samt slutt på gratisparkering i lukkede p-hus, skal generere inntektsøkninger i størrelsesorden 13,6 millioner kroner. Vi har vanskelig for å se at dette skal være tilfelle og mener parkeringspolitikken må ses i en større sammenheng, også med tanke på å sikre et fortsatt levende bysentrum.

En forsiktig økning av satser og pris for abonnementer legges inn (2,8 millioner kroner), men de øvrige tiltak forkastes.

Vi estimerer gjenstående utfordring til 10 millioner kroner. På sikt bør parkering kompenseres ved at en mindre andel av inntektene fra parkering går til finansiering av gratis ferge ved at det brukes midler fra ny byvekstavgift som skal bidra til kraftfull og miljøvennlig transport i Nedre Glomma. Det gjøres altså ingen endringer med gratisparkering, el-bil-takster m.m.

Nattkjøring ferge opprettholdes. Fra 2025 forventes dette finansiert over ny byvekstavgift.

Økonomi

Driftsrammer endring TD MNOK

	2024	2025	2026	2027
Parkering	10,0	10,0	10,0	10,0
Kantine Tomteveien	0,756	0,756	0,756	0,756
Kantine Bryggeriveien	0,18	0,18	0,18	0,18
Nattkjøring ferge	1,6	0	0	0
SUM	12,536	10,936	10,936	10,936

Utdanning og oppvekst (UO)

Vi har valgt å i stor grad skåne barn og unge for kutt. Den samlede oppvekstpolitikken, med tidlig innsats rettet mot familier og barn, vil være avgjørende for å oppnå vårt mål om like muligheter til alle. Skolen og barnehagen er de viktigste arenaene et barn har for å kunne lykkes i livet. Barna våre er framtida, fellesskapet er vår forsikring.

De frigjorte midlene som pekt på i kulepunktene nedenfor viser hvordan vi har valgt å prioritere barn og unge i dette budsjettet. Vi ønsker ingen reduksjon av antall årsverk i skolen og vi vil i tillegg prioritere skoler og barnehager i levekårsutsatte områder ved å øke bemanningen. I disse skolene og barnehagene er det viktig at det finnes ekstra ressurser som kan bidra til inkludering, meningsfulle hverdager og det å bekjempe utenforskap. Derfor legger vi tilbake midlene som er foreslått kuttet av kommunedirektøren, og øker i tillegg rammene utover i perioden. Tilskuddet vi la inn til barnehager i fjorårets budsjett er også videreført så styrkingen der kommer som et tillegg.

Vi mener det er viktig å styrke skolehelsetjenesten ved å ansette flere helsesykepleiere, og legger opp til 3 stillinger i 2025, 6 stillinger i 2026 og oppnådd norm i 2027 med 7,5 årsverk.

Vi viderefører Svøm Fredrikstad. Prosjektet viser til meget god måloppnåelse

Vi ønsker ikke å avslutte ordningen med støtte til eksterne voksenopplæringstiltak. Fredrikstad kommune har i flere år støttet ulike voksenopplæringstiltak og målgrupper med totalt 200.000 kroner, basert på innsendte søknader. Dette ønsker vi å videreføre i 2024.

Økonomi

Driftsrammer endring UO MNOK

	2024	2025	2026	2027
Tilskudd til skoler i levekårsutsatte områder	3,455	10,3	10,3	10,3
Elevtjenesten	2,7	2,7	2,7	2,7
Svøm Fredrikstad	0,625	1,25	1,25	1,25
Tilskudd privat voksenopplæring	0,20	0,20	0,20	0,20
Ungt Entreprenørskap	0,20	0,20	0,20	0,20
Helsesykepleiere	0	2,6	5,2	6,5
Rammetilpassing	14,05	10,7	5,7	5,7
Analoge læremidler	3,0	0	0	0
Skolehager	1,0	1,0	1,0	1,0
Tilskudd til barnehager i levekårsutsatte områder	0	3	3	3
SUM	25,23	31,95	29,55	30,85

Helse og Velferd (HOV)

Vårt mål med helse- og velferdstjenestene er at alle skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Det er ikke mulig å se for seg at framtidas omsorg bare skal innebære å skalere opp de modellene vi har i dag. Verken kommuneøkonomien eller samfunnsøkonomien vil kunne tåle det. Det viktigste er å forebygge, det vil si jobbe med folkehelse på en slik måte at vi alle lever gode liv med god helse lengst mulig. Vi mener at en dreining av tjenestene til mer ambulante tjenester og forebyggende arbeid er riktig.

Vi må ha moderne helsehus som kan ta imot pasienter som er ferdigbehandlet på sykehuset og pasienter med behov for langtidsopphold – dette som et ledd i å ha nok korttidsplasser, nok langtidsplasser, samtidig som man ruster opp hjemmetjenesten, ambulante tjenester, dagsenter og andre tjenester i tjenestetrappen vår. Det er fokuset på varierte tjenester som vil være viktig for Fredrikstad kommune nå og fremover. Kommunedirektøren legger ikke opp til en økning i antall sykehjemsplasser. Vi vil ferdigstille medisinsk senter andre halvår 2027 med 120 plasser, av disse skal 40 være nye sykehjemsplasser.

Kommunen skal bidra til at det samlede tilbudet til eldre i Fredrikstad styrkes med flere tilbud som tilrettelagte boliger – dette i tråd med den politiske bestillingen om å legge til rette for bygging av et «Holmen II», og de strategiene som ligger i planen for helse- og omsorgsbygg mot 2040. Variert botilbud med nok ulike boliger må ses på som et viktig ledd for å sikre at alle bor trygt i Fredrikstad.

I tillegg må Fredrikstad kommune fortsette sitt arbeid med å være ledende innenfor e- helse og de mulighetene som ligger i å ha fokus på digitalisering som et hjelpemiddel og en effektivisering av ulike tjenester. Det vil gi pasienter frihet i eget liv og det vil frigjøre tid som helsepersonell kan benytte på andre viktige helseoppgaver. Potensialet til å kunne samarbeide om ulike løsninger med andre kommuner er også et viktig ledd i dette arbeidet.

Vi ønsker å legge til rette for at flere mennesker får mulighet til å delta i samfunnet gjennom aktivitet og arbeid. Det er stor gevinst for samfunnet og ikke minst enkeltindividet å ha arbeid. Fontenehuset er, blant flere tiltak, et viktig tilbud innen arbeidsrettet rehabilitering og psykisk helse. De jobber godt med denne utfordringen og har stadig økende medlemsmasse.

Friskliv og mestring er fortsatt inne i en omfattende omorganisering knyttet til tidligere TTF. Dette er en stor omorganisering som omfatter mange tjenestemottakere, pårørende og ansatte. Vi har ment at omorganiseringen var nødvendig. Mange av tiltakene som er igangsatt skulle sørge for økt fokus på integrering og normalisering i tjenestene og en bærekraftig økonomi i tjenesten. Vi mener at det er behov for dreining, men erkjenner at prosessen ikke har vært god nok. Det er avgjørende i slike prosesser at de ansatte og pårørende er involvert og gis mulighet til å bidra med sin kompetanse og erfaring. Vi omprioriterer innenfor ramme ved behov, dersom det viser seg at målene ikke nås.

Arbeid og aktivitet er en viktig faktor for å ha en variert og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre. Det er det offentliges ansvar å sørge for at alle voksne mennesker med utviklingshemning får tilbud om arbeid.

Tilskuddsramme frivillige organisasjoner 3,0 millioner kroner legges tilbake for 2024, og det legges opp til en økning i rammen med 2,0 millioner kroner årlig fra 2025.

Vi legger tilbake midlene til hjemmesykepleie i 2024, og styrker denne fra 2025 og videre i planperioden. Økningen øremerkes demens- og fagkoordinator og hverdagsrehabiliteringsteam.

Økonomi

Driftsrammer endring HOV MNOK

	2024	2025	2026	2027
Dagsenter eldre	3,958	3,958	3,958	3,958
Tilskudd frivillige organisasjoner	3,0	5,0	5,0	5,0
Drift sykehjemsplasser	0	0	0	20
Rammetilpasset bemanning hjemmesykepleie	8,625	11	11	11
Rammetilpasset bemanning friskliv	8,1	8,1	8,1	8,1
Rammetilpasset bemanning mestring	2,4	2,4	2,4	2,4
Nedgang overliggere	0	0	0	-3
SUM	26,083	30,458	30,458	47,458

Kommunedirektørens sentrale staber

I budsjett for 2021 ble det lagt inn kutt i administrative kostnader på 5 millioner kroner, økende til 6 millioner kroner i 2022 og 10 millioner kroner fra 2023.

Det arbeides godt med totalgjennomgangen av organisasjons- og ledelsesstrukturen i kommunen, med hensikt å redusere kostnadene. Vi mener det er behov for ytterligere innstramming av konsulentbruk og administrative kostnader ut over det som ligger i kommunedirektørens forslag. Vi vil her spesielt peke på bruk av konsulenter. Vi foreslår et generelt kutt i administrative kostnader på ytterligere 3 millioner kroner i planperioden, ført på egen linje som effektivisering.

Fredrikstad kirkelige fellesråd

Sammenliknet med andre kommuner ligger vi høyt på overføringer til kirken. Det har vært vår vilje og prioritering, men i en krevende situasjon for Fredrikstad kommune foreslår vi denne gang å ta ned driftsrammen med 1,0 millioner kroner. Nedtrekket videreføres i planperioden.

Investeringsbudsjettet

De viktigste investeringsobjektene i vårt budsjettforslag er sammenfallende med det kommunedirektøren har fulgt opp fra bystyrets tidligere vedtak.

Det foreslås følgende endringer i investeringsbudsjettet:

- Arena Fredrikstad som planlagt
- Begby skole legges inn
- Borge medisinske senter med oppstart andre halvår 2027
- Ridesenter

Oppsummering investeringer og finansieringsbehov

<i>Tall i millioner kroner</i>	2024	2025	2026	2027
Felles investeringer	9,4	3,9	17,8	31,5
Kulturtjenester	112,8	189,7	251,5	222,3
Tekniske tjenester	337,4	324,7	227,5	193,3
Helse og velferd	52,2	107,2	309,3	143,5
Oppvekst	251,9	293,5	287,5	440,3
Kirketjenester	30,6	24,0	30,6	33,5
Egenkapital innskudd KLP	17,1	18,8	20,7	22,8
Sum netto rammefinansierte investeringer	811,3	961,8	1144,8	1087,1

Finansiering

Fra investeringsfond	17,1	18,8	20,7	22,8
MVA-kompensasjon	137,2	174,9	208,8	248,3
Lånebehov rammefinansierte investeringer	657,0	768,0	915,3	816,0

	2024	2025	2026	2027
Fredrikstad kino	18,0	17,7	0	0
Vann, avløp og renovasjon	406,0	468,5	376,6	296,6
Tekniske tjenester	3,0	0,0	0,0	0,0
Eiendomsutvikling	5,1	5,1	5,1	5,1
Boligstrategi	65,0	75,4	46,5	29,9
Sum netto selvfinansierte investeringer	497,1	566,6	428,2	331,6

Finansiering:

MVA-kompensasjon	6,2	10,3	3,6	0,0
Bruk/avsetning investeringsfond	0,6	0,6	0,6	0,6
Salg bolig/næringstomter/eiendomsutvikling	4,5	4,5	4,5	4,5
Lånebehov selvfinansierte investeringer	485,8	551,3	419,5	326,5

Egenbetalinger og gebyrer

Vi legger foreslått egenbetalingshefte til grunn og foreslår følgende endringer:

1. Parkering

- Parkeringssatser 2023 (med justeringer gjort i sak 108/23) videreføres med følgende unntak: En generell takstøkning på 4 kroner i alle soner/anlegg, i tillegg økning abonnenter.

Verbalforslag og bestillinger

Kommunen står overfor et krevende omstillingsarbeid i tiden som kommer, og vi har derfor foreslått et begrenset antall nye verbalforslag og bestillinger.

- Kommunedirektøren fremmer en sak med tiltak for å stanse sosial dumping og kriminelle aktører i arbeidslivet.
- Kommunedirektøren legger til rette for en prosess med politikere, næringsliv og administrasjon med mål om å ha en bærekraftig og forutsigbar parkeringspolitikk i Fredrikstad.
- Kommunedirektøren fremmer en sak om organisering av kantinedrift i Fredrikstad kommune som også innebærer kantinen i Rådhuset, med mål om godt tilrettelagte spisepauser og sosial møteplass for ansatte i Fredrikstad kommune. Det belyses muligheter for VTA- plasser, arealeffektivisering og drift.
- Det fremmes en sak som belyser en god utvikling av Furutun, Emil Mørchs minne og tidligere Rolvsøy barnehage og andre aktuelle bygg. Målet er å utvikle disse til videresalg eller egen drift slik at fellesskapet får realisert økonomiske eller sosiale effekter av eiendommene.

Vedlegg

Vedlegg 1. Obligatorisk oversikt investeringer

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd

Vedlegg 1. Obligatorisk oversikt investeringer

Barn, familie og skole		Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
Tall i millioner kroner	Fase	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Inventar elevtallsøkning	S	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
IKT - investeringer skole	S	47,4	47,4	10,7	0,0	10,7	9,1	0,0	9,1	9,4	0,0	9,4	9,1	0,0	9,1	9,1	0,0	9,1
Gudeberg og ny Råkollen skole (tot 303,6 mill kr)	F3	290,3	290,3	35,0	0,0	35,0	99,8	0,0	99,8	114,2	0,0	114,2	41,3	0,0	41,3	0,0	0,0	0,0
Lunde skole (tot 359,4 mill kr)	F3	353,1	348,5	2,8	0,0	2,8	115,0	0,0	115,0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0	35,3	4,6	30,7
Møllehullet Kvernhuset u.skole (tot 33 mill kr)	F3	30,9	30,9	2,5	0,0	2,5	18,0	0,0	18,0	10,4	0,0	10,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Begby skole	F0	328,0	328,0	0,5	0,0	0,5	1,0	0,0	1,0	2,5	0,0	2,5	24,0	0,0	24,0	300,0	0,0	300,0
Plan for skolebygg mot 2040	S	107,5	107,5	1,5	0,0	1,5	3,5	0,0	3,5	4,5	0,0	4,5	46,0	0,0	46,0	52,0	0,0	52,0
Plan for barnehagebygg	S	172,5	172,5	0,9	0,0	0,9	5,0	0,0	5,0	52,0	0,0	52,0	66,6	0,0	66,6	48,0	0,0	48,0
Sum		1331,7	1327,1	53,9	0,0	53,9	251,9	0,0	251,9	293,5	0,0	293,5	287,5	0,0	287,5	444,9	4,6	440,3

Kultur og fritid		Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
Tall i millioner kroner	Fase	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Mindre anskaffelser, samt utskiftning av instrument og utstyrspark	S	5,5	5,5	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	2,5	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Kunstgressbaner, inkl Fr.stad stadion	S	47,1	39,6	5,1	1,2	3,9	26,0	3,5	22,5	16,0	2,8	13,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nærmiljøanlegg og aktivitetsskapende elementer	S	5,0	5,0	0,1	0,0	0,1	4,9	0,0	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arena Fredrikstad (tot 780 mill)	F2	703,8	703,8	93,2	0,0	93,2	15,0	0,0	15,0	123,8	0,0	123,8	250,5	0,0	250,5	221,3	0,0	221,3
Tårnet på Isegran (tot 13,0 mill kr)	F3	9,5	9,5	0,5	0,0	0,5	9,0	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ridesenter Bekkevold	F2	56,4	51,8	1,6	0,0	1,6	30,0	4,6	25,4	24,8	0,0	24,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Flerbrukshall Trosvik skole (tot 105,5 mill kr)	F3	85,1	77,1	51,1	0,0	51,1	34,0	8,0	26,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Blå Grotte utstyr, ombygning og tilpasning (tot 51,3 mill kr)	F2	31,7	30,4	2,5	0,0	2,5	1,0	0,0	1,0	28,2	1,3	26,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tak St.Croix (tot 9,3 mill kr)	F2	8,3	6,5	0,0	0,0	0,0	8,3	1,8	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fredrikstad kino (tot 35,8 mill kr)	F3	35,7	35,7	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	18,0	17,7	0,0	17,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum		988,1	964,9	154,1	1,2	152,9	148,7	17,9	130,8	211,5	4,1	207,4	251,5	0,0	251,5	222,3	0,0	222,3

Helse og velferd		Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
Tall i millioner kroner	Fase	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Utstyr helse og velferd	S	15,0	15,0	2,3	0,0	2,3	3,7	0,0	3,7	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
E-helse	S	37,5	37,5	4,5	0,0	4,5	10,5	0,0	10,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5
Helseparken Onsøyheimen (480 mill kr)	F4	58,4	-138,6	58,4	197,0	-138,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bofellesskap - personalbaser og fellesarealer	S	78,9	78,9	3,9	0,0	3,9	20,0	0,0	20,0	30,0	0,0	30,0	15,0	0,0	15,0	10,0	0,0	10,0
Medisinsk senter		600,0	350,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	50,0	0,0	50,0	275,0	0,0	275,0	270,0	250,0	20,0
Furutun rehabilitering	F2	3,0	3,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Barnebolig (tot 36,1 mill)	F2	31,0	24,7	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0	11,0	20,0	6,3	13,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Holmen II	F1	6,8	6,8	1,0	0,0	1,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	4,8	0,0	4,8	0,0	0,0	0,0
Solliheimen sykehjem	F1	105,0	105,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	2,0	0,0	2,0	2,0	0,0	2,0	100,0	0,0	100,0
Plan for helsebygg og omsorgsbygg	S	6,5	6,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	2,0	0,0	2,0	3,0	0,0	3,0
Nybygg og kjøpsramme, TD	S	287,5	233,5	25,0	8,4	16,6	66,0	1,0	65,0	108,5	33,1	75,4	54,0	7,5	46,5	34,0	4,1	29,9
Sum		1229,6	722,3	98,6	205,4	-106,8	118,2	1,0	117,2	222,0	39,4	182,6	363,3	7,5	355,8	427,5	254,1	173,4

Infrastruktur og samferdsel		Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>																		
Utstyr teknisk drift	S	3,5	3,5	3,5	0,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kjøretøy og utstyr brannvesenet	S	37,3	37,3	0,0	0,0	0,0	13,5	0,0	13,5	9,5	0,0	9,5	8,5	0,0	8,5	5,8	0,0	5,8
Biler, maskiner øvrig TD	S	67,5	67,5	9,0	0,0	9,0	10,5	0,0	10,5	18,0	0,0	18,0	15,0	0,0	15,0	15,0	0,0	15,0
Elvebredder, kaier, brygger og broer	S	60,0	60,0	1,5	0,0	1,5	10,3	0,0	10,3	37,2	0,0	37,2	5,5	0,0	5,5	5,5	0,0	5,5
Parker, grøntområder, lekeplasser og nærmiljøanlegg	S	30,4	29,4	3,1	0,5	2,6	10,8	0,5	10,3	5,5	0,0	5,5	5,5	0,0	5,5	5,5	0,0	5,5
Trafikale tiltak	S	37,9	37,9	8,9	0,0	8,9	11,0	0,0	11,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0
Gatelys	S	47,0	47,0	13,0	0,0	13,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Rehabilitering av veier	S	163,5	163,5	25,0	0,0	25,0	54,5	0,0	54,5	28,0	0,0	28,0	28,0	0,0	28,0	28,0	0,0	28,0
Sykkelplan	S	37,3	32,8	12,3	4,5	7,8	10,0	0,0	10,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Bypakke Nedre Glomma, fase 2	S	116,1	116,1	0,0	0,0	0,0	40,6	0,0	40,6	38,5	0,0	38,5	37,0	0,0	37,0	0,0	0,0	0,0
Universell utforming i sentrum og smarte søppelkasser	S	8,0	8,0	1,1	0,0	1,1	3,9	0,0	3,9	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Universelt utformet lekeplass i sentrum	F1	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sikringstiltak ras og skred	S	7,0	8,0	0,0	0,0	1,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Kaifront Cicignon (totalt 14,0 mill kr)	F2	13,3	13,3	0,8	0,0	0,8	1,0	0,0	1,0	11,5	0,0	11,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stordammen (tot 39,5 mill kr)	F4	14,1	14,1	14,1	0,0	14,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
FMV Vest, Infrastruktur	F0	6,5	6,5	4,5	0,0	4,5	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Molvigaia (tot 78,0 mill kr)	F2	75,3	75,3	1,5	0,0	1,5	14,8	0,0	14,8	59,0	0,0	59,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kryssing Veumveien (utbyggingsavtale Brønnerødla)	F0	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny el-ferge 2024	F3	32,0	32,0	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny el-ferge 2	F4	9,0	9,0	9,0	0,0	9,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny båt (skjærgårdstjenesten)	F3	8,5	8,5	8,5	0,0	8,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fremtidens fergemateriell	S	18,0	18,0	13,0	0,0	13,0	1,0	0,0	1,0	1,5	0,0	1,5	1,0	0,0	1,0	1,5	0,0	1,5
Servicehus gjestehavn	F1	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum		802,1	797,6	128,8	5,0	124,8	240,9	0,5	240,4	235,7	0,0	235,7	118,5	0,0	118,5	78,3	0,0	78,3

Vann, avløp, renovasjon, feier, slam		Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>																		
Vann	S	479,0	479,0	88,0	0,0	88,0	93,0	0,0	93,0	98,0	0,0	98,0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	100,0
Avløp	S	711,0	711,0	132,0	0,0	132,0	137,0	0,0	137,0	142,0	0,0	142,0	150,0	0,0	150,0	150,0	0,0	150,0
Avfallssugeanlegg	S	1,5	1,5	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Åpen Veumbekk Holmengt (tot 221 mill kr)	F2	220,0	220,0	3,5	0,0	3,5	15,0	0,0	15,0	68,5	0,0	68,5	90,0	0,0	90,0	43,0	0,0	43,0
Overføringsledning nytt renseanlegg (tot 188 mill kr)	F3	132,1	132,1	50,8	0,0	50,8	67,3	0,0	67,3	14,0	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny reservevannsledning	F3	190,0	190,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0	120,0	0,0	120,0	20,0	0,0	20,0	0,0	0,0	0,0
Fellesinvesteringer VA	S	28,8	28,8	8,3	0,0	8,3	9,7	0,0	9,7	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6
Renovasjon og feier	S	75,5	75,5	6,1	0,0	6,1	34,0	0,0	34,0	22,4	0,0	22,4	13,0	0,0	13,0	0,0	0,0	0,0
Sum		1837,9	1837,9	290,2	0,0	290,2	406,0	0,0	406,0	468,5	0,0	468,5	376,6	0,0	376,6	296,6	0,0	296,6

Bygg og eiendom	Fase	Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>																		
Bygningsmessig endringer og arealoptimalisering (ink lovpålagt)	S	98,7	98,7	4,2	0,0	4,2	19,5	0,0	19,5	25,0	0,0	25,0	25,0	0,0	25,0	25,0	0,0	25,0
Bygningsmessig rehab og påkostning	S	208,5	208,5	28,5	0,0	28,5	40,0	0,0	40,0	40,0	0,0	40,0	50,0	0,0	50,0	50,0	0,0	50,0
Digitalisering og robotisering	S	16,8	16,8	2,3	0,0	2,3	7,0	0,0	7,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
SD-anlegg (Sentral Driftsstyring)	S	15,0	15,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
ENØK	S	66,0	66,0	6,0	0,0	6,0	20,0	0,0	20,0	10,0	0,0	10,0	15,0	0,0	15,0	15,0	0,0	15,0
HMS og lovpålagte påkostninger	S	1,3	1,3	1,3	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uteanlegg og lekeplasser	S	37,6	35,1	5,6	0,5	5,1	8,0	0,5	7,5	8,0	0,5	7,5	8,0	0,5	7,5	8,0	0,5	7,5
Tilfluktsrom	S	19,0	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	6,0	0,0	6,0	12,0	0,0	12,0
Brannstasjonen	F1	3,0	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eiendomsutvikling																		
Næringsarealer, TD	S	7,5	7,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Boligarealer, TD	S	17,9	17,9	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6
Sum		491,3	488,8	56,0	0,5	55,5	105,6	0,5	105,1	94,6	0,5	94,1	114,6	0,5	114,1	120,6	0,5	120,1

Kirken	Fase	Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>																		
Leie kapell	F3	64,3	64,3	0,0	0,0	0,0	17,0	0,0	17,0	10,4	0,0	10,4	17,0	0,0	17,0	19,9	0,0	19,9
Ramme	S	67,2	67,2	13,0	0,0	13,0	13,6	0,0	13,6	13,6	0,0	13,6	13,6	0,0	13,6	13,6	0,0	13,6
Sum		131,5	131,5	13,0	0,0	13,0	30,6	0,0	30,6	24,0	0,0	24,0	30,6	0,0	30,6	33,5	0,0	33,5

Sentrale investeringer	Fase	Sum		2023			2024			2025			2026			2027		
		Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
<i>Tall i millioner kroner</i>																		
IT- sentrale investeringer	S	7,5	7,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5	1,5	0,0	1,5
Eget nett II	S	5,5	5,5	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1
Sikker print	F3	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettverksoppgraderinger	S	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reservestrømsaggregat (tot 22,1 mill kr)	F4	8,9	8,9	8,9	0,0	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tråddøst nett	S	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bufferbevilgning P85	S	51,5	51,5	0,0	0,0	0,0	6,1	0,0	6,1	1,3	0,0	1,3	15,2	0,0	15,2	28,9	0,0	28,9
Sum		76,1	76,1	13,5	0,0	13,5	9,4	0,0	9,4	3,9	0,0	3,9	17,8	0,0	17,8	31,5	0,0	31,5